

Renata Essen, Barbara Bugajska

Sprawozdanie z prac wykopaliskowych w Bachórze-Chodorówce, gm. Dynów, woj. Przemyśl w latach 1973 i 1974

W drugiej połowie sierpnia 1973 r., w lipcu i pierwszej połowie października 1974 r. prowadzono prace wykopaliskowe na cmentarzysku grupy tarnobrzeskiej kultury łużyckiej w Bachórze-Chodorówce. Cmentarzysko to, określane jako stanowisko 1, położone jest na lewym brzegu Sanu u podnóża wzniesienia „Recepta”. Zostało ono odkryte przypadkowo w 1940 roku w czasie budowy strażnicy przygranicznej — budynku należącego obecnie do PGR Chodorówka.

Pierwsze badania na tym stanowisku prowadzone były w 1942 r. przez R. Jamkę i miały charakter ratowniczy. Prace ziemne zagrażające stanowisku, zmusiły do podjęcia badań wykopaliskowych na większą skalę. Rozpoczęto je w 1960 r. i kontynuowano w latach 1963—65 oraz 1970—74. Prace wykopaliskowe prowadzone były z ramienia Konserwatora Zabytków Archeologicznych na woj. rzeszowskie, pod kierunkiem doc. dr Marka Gedla z Zakładu Archeologii Polskiej UJ w Krakowie. W trakcie prac przebadano większą część cmentarzyska (789 obiektów w ogromnej większości należących do grupy tarnobrzeskiej kultury łużyckiej).

W trakcie badań wykopaliskowych w latach 1973 i 1974 uchwycono wschodnią, nieustaloną dotąd granicę cmentarzyska. Niwelacja części południowej wzgórza „Recepta” oraz przesunięcie koryta strumyka na północ umożliwiło przebadanie północnej granicy cmentarzyska.

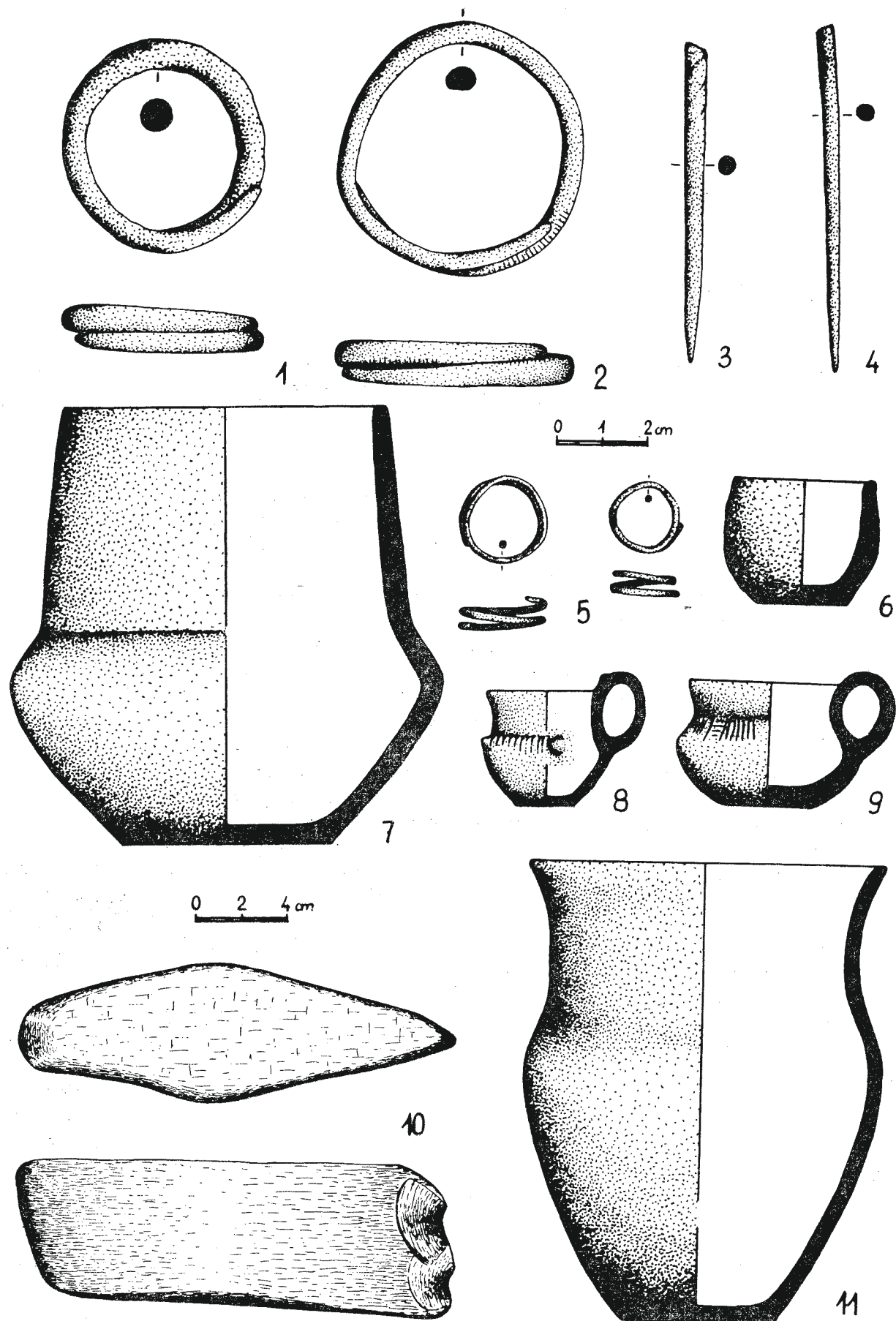
Łącznie w obydwu sezonach przebadano 61 grobów (729—789) grupy tarnobrzeskiej kultury łużyckiej. Są to w głównej mierze pochówki ciałopalne popielnicowe, z których

większość posiadała misę przykrywającą urnę. Nieliczne wyposażone były w przystawki w postaci niewielkich kubków i czarek.

Bardziej oryginalną formę posiadał grób 753, gdzie popielnica przykryta misą i małą przystawką, obłożona była kamieniami. Poza tym do ciekawszych obiektów można zaliczyć szkieletowy grób dziecka (785), szkieletowy pochówek dziecka w naczyniu (781) oraz obiekty 786 i 729.

Szkielet dziecka (grób 785) znajdował się w północnej części cmentarzyska. Układ szkieletu w pozycji wyprostowanej wzdłuż osi północ—południe, z głową skierowaną na południe. Wyposażenie grobu składało się z bransolety brązowej (Tabl. I, 2) oraz małego naczynka. Grób 781 — było to duże naczynie, nakryte wielokątną płytką kamienną na której ułożone były kamienie. Wewnątrz naczynia umieszczone były luźno ułożone niespalone kości dziecka (infans II) w układzie anatomicznym oraz dwa małe naczynka (Tabl. I, 6, 9). Na dnie naczynia znajdował się duży krąg zwierzęcy. W obiekcie 786 na przestrzeni około 6 m² odkryto szczątki kostne ludzkie należące do kilku osobników, przemieszane z kośćmi zwierzęcymi, niewielką ilością ceramiki i węglików drzewnych. W obiekcie tym znaleziono bransoletę brązową. Szczątki kostne ludzkie były najliczniej reprezentowane przez kości kończyn i czaszki. Obiekt 729, jest to fragment paleniska analogiczny do obiektów odkrytych w latach 1971 i 1972.

Charakter pozostałych pochówków jak i materiał z nich pochodzący nie odbiega od tego, co zostało dotąd odkryte na tym stano-



TABL. I. BACHÓRZ—CHODORÓWKA, woj. Przemyśl, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 769 (1, 8, 11). Grób 785 (2). Grób 763 (3, 7). Grób 761 (4—5). Grób 781 (6, 9). Znajdzisko luźne (10).

wisku. Były to naczynia jajowate z wyodrębnioną szyjką i lekko rozchylonym brzegiem (Tabl. I, 11), naczynia z wysoką cylindryczną szyjką i ostro załamany brzuścem (Tabl. I, 7). Zabytki metalowe reprezentowane były przez zwoje i skręty brązowe (Tabl. I, 5), fragmenty szpil brązowych bez główek (Tabl.

I, 3—4) oraz bransolety brązowe (Tabl. I, 1—2). Jedynym zabytkiem kamiennym był topór bez otworu na trzonie (Tabl. I, 10), znaleziony luźno na odcinku.

Zabytki te nie zmieniają nic w chronologii cmentarzyska ustalonej na IV—V okres epoki brązu.